

افزایش بی سابقه سیالیت نقدینگی در اقتصاد کشور

سهم پول از نقدینگی به قله رسید

روند تورم در سال گذشته کاملاً صعودی بوده، به گونه‌ای که تورم نقطه‌ای از حدود ۳۵ درصد در فروردین ۱۴۰۱ به مرز ۵۴ درصد در بهمن رسید که تقریباً قله تورمی در اقتصاد ایران به حساب می‌آید.

این در حالیست که روند رشد نقدینگی، که در اقتصاد به عنوان اصلی‌ترین دلیل تورم شناخته می‌شود، در سال گذشته نزولی بوده و از حدود ۴۰ درصد به ۳۲ درصد رسیده است.

به گزارش اکو ایران، هم‌زمان با این رخداد، در سال گذشته سهم پول از نقدینگی به بالاترین حد خود در ۱۰ سال گذشته رسید و از مرز ۲۵ درصد عبور کرد. بر همین اساس بیش از یک چهارم نقدینگی کشور به صورت اسکناس و حساب جاری در اختیار افراد قرار دارد. قاعدتاً در این شرایط سهم شبه پول با همان حساب‌های بلندمدت بانکی از نقدینگی کاهش می‌یابد. به بیانی دیگر، پولی که در حساب‌های مدت‌دار حبس شده بود، به طور نقد در اختیار مردم قرار داد و این امر به معنی افزایش سیالیت نقدینگی در اقتصاد است.

بافزایش سهم پول از نقدینگی، سیالیت نقدینگی یاد رفته نقد شوندگی نقدینگی افزایش

می‌یابد. در این وضعیت دیگر پول افراد در حساب‌های بلندمدت گیر نکرده و این پول کاملاً نقد می‌تواند به سرعت در بازار حرکت کند و با تقاضایی که ایجاد می‌کند باعث تورم شود. عموماً در این زمان تقاضا از نوع سفته‌بازی است.

روند تورم و نقدینگی در ۱۴۰۱

رشد نقطه به نقطه نقدینگی در ابتدای سال گذشته بالغ بر ۳۸ درصد برآورد شده، روند این متغیر پولی در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ نزولی اما شایب بسیار ملایم بوده و در کمال ۲۷ درصد قرار داشته است؛ اما از نیمه دوم سال روند نزولی رشد نقدینگی شدت گرفت و وارد کانال ۲۴ درصد

شد، این روند تا جایی ادامه یافت که بر اساس آخرین آمار موجود در بهمن به رشد نقطه به نقطه ۳۲ درصد رسیده است. این نرخ پایین‌ترین رشد نقطه‌ای نقدینگی در سه سال گذشته به حساب می‌آید. در مقابل، روند تورم در سال ۱۴۰۱ کاملاً صعودی بوده است.

در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ بود که تورم ربه کمتر شدن گذاشت، تا جایی که تورم نقطه به نقطه در اسفند ۱۴۰۰ به پایین‌ترین نرخ از ۲۵ درصد هم رسید؛ اما با شروع سال ۱۴۰۱ روند صعودی در تورم آغاز

قیمت‌ها ناشی از یک شوک هزینه‌ای مانند حذف ارز ۴۲۰۰، همانگونه که در سطور بالا گفته شد چون مستمر نیست و بعد از چند ماه اثرش تخلیه می‌شود؛ از نظر فنی تورم محسوب نمی‌شود. تورم سالانه بر خلاف تورم نقطه‌ای که صرفاً نقطه را برای محاسبه تورم در نظر دارد، یک بازه ۲۴ ماهه را در محاسبه تورم می‌آورد؛ از همین رو نیز شوک‌های یکباره قیمت باعث جهش این متغیر نمی‌شود. روند تورم سالانه نشان می‌دهد در نیمه دوم سال گذشته کاملاً صعودی بوده و از حدود ۳۹ درصد به نزدیک ۴۴ درصد رسیده است. این دقیقاً در همان برهه‌ای است که رشد نقدینگی کاملاً نزولی بوده است.

سهم پول از نقدینگی در بازه سال‌های ۹۴ تا ۹۷ (توافق برجام) حدود ۱۲/۸ درصد برآورد شده است. این در حالیست که پس از خروج آمریکا از برجام در حد فاصل سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۱ سهم پول بالغ بر ۱۸ درصد بوده است. این امر نشان می‌دهد فضای انتظارات در ایران کاملاً روی این متغیر اثر دارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد میانگین سهم پول در سال گذشته ۲۲/۷ درصد بوده است. روند این شاخص در سال ۱۴۰۱ کاملاً صعودی بوده و از حدود ۱۹ درصد در فروردین به بالاتر از ۲۵ درصد در بهمن رسیده است. به بیان ساده‌تر بالغ بر یک چهارم کل نقدینگی کشور به صورت کاملاً نقد در نزد افراد قرار دارد. آمارها نشان می‌دهد این سهم پول از نقدینگی حداقل در ۱۰ سال گذشته بی سابقه بوده است. روند سهم پول از نقدینگی کاملاً با تورم نقطه‌ای همخوانی دارد. به عبارت دیگر با وجود اینکه نقدینگی در سال گذشته روندی نزولی داشته، اما افزایش سیالیت نقدینگی موجب شده تا تورم همچنان صعودی باشد.

بقه تورم ایران در دستان انتظارات منفی

همانگونه که گفته شد، سهم پول از نقدینگی به

قله خود رسیده و موجب افزایش بی سابقه سیالیت نقدینگی در اقتصاد کشور شده است. افزایش درجه نقدینگی موجب شده تا پول با سرعت بیشتری در بازار داری‌ها حرکت کند و با افزایش تقاضا موجب تورم شود. افزایش شدید قیمت مسکن، طلا و ارز در سال گذشته متاثر از همین علت بوده است. افزایش قیمت طلا و ارز و همچنین مسکن خود دوباره باعث انتظارات تورمی شده و اینگونه است که اقتصاد کشور در یک چرخه تورمی، گیر می‌کند. البته کاهش سرعت رشد نقدینگی می‌تواند از سرعت این چرخه بکاهد، ولی با توجه به خلق اعتبار و چاپ پولی که توسط بانک مرکزی و همچنین اضافه برداشت‌های بانک‌ها در حال شکل‌گیری است، بعید به نظر می‌رسد بتوان نقدینگی را کنترل کرد.

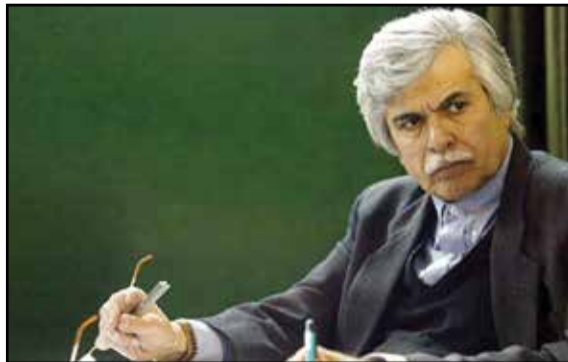
همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد مصرف خصوصی در سال گذشته رشد بالایی را تجربه کرده است. از منظر اقتصاد کلان، زمانی که فضای اقتصاد مه‌آلود می‌شود و نااطمینانی افزایش می‌یابد، مردم مصرف در دوره فعلی را به مصرف در دوره آتی ترجیح می‌دهند. البته جنس مصرف مردم در این مواقع عموماً از نوع کالاهای بادوام است. به تبع این افزایش در مصرف و تقاضا هم به افزایش قیمت‌ها و تورم دامن خواهد شد. این نکته هم قابل ذکر است که قسمتی از کاهش رشد نقدینگی در سال گذشته متاثر از افزایش سهم پول از نقدینگی شده است. در این حالت سهم شبه پول پایین می‌آید و حساب‌های بلندمدت بانکی خالی می‌شود. به طبع با کاهش حساب‌های مدت‌دار قدرت وام‌دهی و خلق اعتبار توسط بانک‌ها کاهش می‌یابد و در نتیجه از سرعت رشد نقدینگی کاسته خواهد شد.

افزایش سرعت گردش پول در ایران

برای تکمیل بحث به نظر به مقداری پول می‌پردازیم به این معنا که اگر تغییرات نقدینگی مثبت باشد، چنانچه افزایش تولید رخ ندهد، سطح قیمت‌ها افزایش خواهد یافت. اتفاقاً که در کشور طی سال گذشته و کوتاه‌مدت در حال رخ دادن است، تغییر در سرعت گردش پول است. به بیان دیگر افزایش سهم پول از نقدینگی و سیالیت نقدینگی موجب شده پول با سرعت بالاتری در اقتصاد ایران حرکت کند و سرعت گردش پول بالا رفته است. به عنوان مثال در شرایط عادی شمار سال تعداد محدودی معامله انجام می‌دهد اما در شرایط نااطمینانی معاملات سفته‌بازی بسیار بالا رفته و موجب افزایش معاملات و سرعت گردش پول می‌شود.

خارجی، درجه آزادسازی اقتصادی، نرخ ارز، ارزش پول ملی و تراز بازرگانی و امثالهم در ایران همواره در رتبه بندی جداول ارزشیابی اقتصادی و مالی مؤسسات معتبر اعتبار سنجی جهان در ردیف‌های بسیار نامطلوب قرار دارند. آیا این‌ها نشانه‌هایی نیست که مسئولان نیاز به یک تغییر و تحول بنیادین را در این مجموعه بی‌نظم اقتصاد سیاسی ادراک کنند؟

محمود جام‌ساز در پایان گفت: «با قوانین و اصول حاکم بر اقتصاد در صدر اسلام متناسب با تغییر و تحولات زمان، تغییر یافته است؟ بسیاری از نهاد‌های اقتصادی و مالی در صدر اسلام وجود نداشته از جمله بورس اوراق بهادار. اولین بورس اوراق بهادار جهان در اوایل قرن هفدهم میلادی در شهر «آمستردام» هلند تأسیس شد؛ بنابراین در قیاس با صدر اسلام پدیده و نهاد جدیدی است. اما در کشور ما اولین بورس اوراق بهادار، در پانزدهم بهمن‌ماه سال ۱۳۴۶، با انجام چند معامله روی سهام بانک توسعه صنعتی و معدنی که بزرگ‌ترین مجتمع واحدهای تولیدی و اقتصادی در آن تاریخ به شمار می‌رفت، تأسیس شد.

شده‌اند و در این روزها نیز قطعاً چنین بهانه‌ای اعلام خواهد شد.

حرم‌الله ربیع، در ادامه در خصوص اینکه برخی از کانال‌های تلگرامی مدعی شده‌اند که بلیت هواپیما ۵ برابر قیمت در فرودگاه موجود است گفت: «اینکه دلالتان در فرودگاه حضور دارند را نمی‌توان منکر شد و اینکه مردم به جای اینکه از ایرلاین‌ها خرید کنند از دست دلالتان خرید می‌کنند با توجه به اینکه در فرودگاه راحت می‌توان دلالتان را شناسایی کرد و گذاشت که کار کنند اما به هر حال هستند دلالتان ولی مردم اگر از ایرلاین‌ها خرید کنند بلیت را به قیمتی می‌خرند نه با قیمت چند برابری.

برای فریبی در سایت‌های فروش بلیت هواپیما نشان می‌دهد تا نیمه دوم خرداد ماه بلیت هواپیما برای کلاتر شهر ما موجود نیست.

تاکید دارد و به مهر اعلام کرد: جلسه شورای عالی برای تعیین قیمت بلیت هواپیما تا هفته آینده برگزار خواهد شد و نتیجه آن را نیز اعلام خواهد کرد.

در برخی از کانال‌های تلگرامی اعلام شده است که بلیت هواپیما در فرودگاه موجود است و چند برابر قیمت فروخته می‌شود.

قیمت ۵ برابری بلیت هواپیماها در فرودگاه

رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی در خصوص کمیابی بلیت هواپیما به مهر گفت: «اینکه بگویم ایرلاین‌ها از عمد چنین کاری را انجام می‌دهند را نمی‌توان ثابت کرد چرا که مانند نروژ که بازار کالاملتب و دادستانی وارد بازار بلیت هواپیما شد بعد ایرلاین‌ها اعلام کردند که هواپیماها به دلیل نقض فنی زمین‌گیر

خبر اقتصادی

رئیس شورای فقهی بانک مرکزی:

رمزار از پول و مال نمی‌دانم

رئیس شورای فقهی بانک مرکزی گفت: بارها اعلام و تأکید کرده‌ام که رمزار را پول نمی‌دانم و فراتر از آن یعنی رمزارها را مال نمی‌دانم. به گزارش ایسنا، غلامرضا مصباحی مقدم افزود: مال آن چیزی است که عقلاً برای آن مالیت و ارزش قابل هستند و رمزارها هنوز به چنین نقطه‌ای نرسیدند که عقلاً عالم آن را مال بدانند.

معاون پیشگیری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز: تمام بازار لوازم آرایشی قاچاق است

معاون پیشگیری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز با بیان اینکه در حال حاضر تمام بازار لوازم آرایشی قاچاق است، گفت: به دلیل اینکه خط تولید لوازم آرایشی مشمول تحریم است و برخی از تجهیزات آن مصرف دوگانه دارد و مشمول تحریم شده، تمام این بازار در ایران قاچاق است. به گزارش ایسنا، امیرمحمد پورفرافزود: اخیراً اقداماتی برای واردات مواد اولیه انجام شده و چند برنده داخلی وارد تولید لوازم آرایشی شده‌اند.

دلیل اصلی ریزش شاخص بورس اعلام شد

رئیس سازمان بورس گفت: یکی از دلایلی که سبب افت سنگین بازار در روز دوشنبه شده، به بحث دامنه نوسان بازمی‌گردد. زیرا با افزایش دامنه نوسان هیجانات بازار با سرعت بیشتری تخلیه می‌شود. به گزارش تسنیم، مجید عشقی، افزود: نمی‌توان معامله‌گران را کنترل کرد و همیشه توقع داشت رو به بالا خرید کنند. این موضوع باعث شد عرضه‌ها در روز گذشته افزایش یابد. وی اضافه کرد: اکنون شرایط بنیادی شرکت‌های بورسی، نهادهای مالی، منابع مالی بازار گران‌ها قابل مقایسه با سال ۹۹ نیست. نمی‌توانیم بازار را همیشه از نوسانات مصون بداریم. به همین خاطر ابزار و صندوق‌هایی ایجاد شد تا افراد را بر اساس میزان ریسک‌پذیری خود در آنها سرمایه‌گذاری کنند. به گفته وی، در میان بلندمدت با توجه به فرآیند دوسویه شدن جریان معاملات در بازار سرمایه شرایط این بازار بهتر خواهد شد.

بهداری جهرمی:

خرید تضمینی گندم

۵۰ درصد رشد داشته است

سخت‌گویی دولت از افزایش ۵۰ درصدی میزان خرید تضمینی گندم خبر داد. علی‌بهداری جهرمی در حاشیه جلسه دیروز هیأت دولت گفت: تا پایان هفته گذشته میزان خرید تضمینی گندم از ۱ و نیم میلیون تن گذشت که نسبت به مدت مشابه سال پیش حدود ۵۰ درصد رشد داشته است.

رئیس هیأت مدیره اتحادیه مرغداران: تخم مرغ گران نشده، قیمت آن واقعی شده است

رئیس هیأت مدیره اتحادیه مرغداران گفت: تخم مرغ گران نشده بلکه قیمت آن واقعی شده است تا تولید تداوم و استمرار داشته باشد. به گزارش ایسنا، حمید کاشانی با بیان اینکه افزایش قیمت تخم مرغ بسیار ناچیز است، گفت: نسبت به حقوق‌ها، دستمزد‌ها و مواد اولیه‌ای که سال گذشته با افزایش قیمت همراه شد، در تخم مرغ تنها ۹ درصد افزایش قیمت داشتیم.

افشای حقیقت پس از سه سال: دریافت طلا در مقابل نفت واقعیت داشت!

برخلاف ادعای مسئولان وزارت خارجه واردات طلا به جای نفت از ونزوئلا صحت داشت و این ماجرا را پس از سه سال رئیس انجمن پول طلای کشور اعلام کرد. به گزارش نود اقتصادی: محمدحسن غلامی، گفت: به ونزوئلا نفت فروختیم، طلا آوردیم، بهتر از این چه می‌خواهیم؟ طلا تحریم‌گریز است، ولی ما خودمان راه دلار آویزان کرده‌ایم.

ارز نیما می‌خواهید، باید زیرمیزی بدیدید!

یک فعال اقتصادی به در دسترس نبودن ارز نیما می‌واکنش نشان داد. پدram سلطانی، نوشت: دیروز و امروز با چند فعال معتبر اقتصادی گفت‌وگو داشتیم. به شدت در تأمین ارز نیما می‌مشکل داشتند. اظهار می‌کردند که برخی واسطه‌ها مطالبه هر دلار ۶۰۰ هزار تومان زیرمیزی می‌کنند و دلار نیما می‌دهند. این پول کلان به جیب چه کسانی می‌رود؟

گفت و گو

یک اقتصاددان:

اقتصاد اسلامی ساخته و پرداخته جمهوری اسلامی است

یک اقتصاددان گفت: نگاه اساتید دانشگاه‌ها امام صادق که هست‌های کلیدی کشور را در دست دارند، این است که در حوزه اقتصاد، باید به اقتصاد اسلامی رجوع کرد. این در حالی است که «اقتصاد» به عنوان یک علم، اصول و قواعد، مبانی و تئوری‌های خود را دارد. به همین دلیل اقتصاد را نمی‌توان به یک مکتب دینی منتسب کرد. در واقع «اقتصاد اسلامی» واژه‌ای ساخته و پرداخته در نظام جمهوری اسلامی است. محمود جام‌ساز در گفتگو با اقتصاد ۲۴ اظهار کرد: یکی از مسائلی که در اسلام خط قرمز و حرام است و از محرمانی است که جنگ با خدا قلمداد می‌شود، ریاست، قانون عملیات بانکداری بدون ربا در سال ۱۳۶۲ تصویب و در ۱۳۶۳ ابلاغ شد که البته قرار بود به طور آزمایشی در مدت ۵ سال به اجرا درآید. این در حالیست که علیرغم حذف ربا که هدف کلیدی این قانون بود، نظام بانکداری جمهوری اسلامی به ربوی‌ترین نظام بانکی جهان تبدیل شده است. ضمن آنکه محدود شدن عملیات بانکی در محدوده عقود ۱۴ گانه اسلامی، نظام بانکی کشور را از دسترسی به ابزارهای متنوع و روبه توسعه مبادلات بانکی و تجاری در عرصه بین‌المللی محروم ساخته است.

وی افزود: متأسفانه استمرار این روند ناموفق، هنوز اراده‌ای را در میان سیاستگذاران اقتصادی باوریکرد اسلامی در راستای تجدید نظر در این قانون بر نیانگخته است. آیا تغییر واژه بهره به کارمزد، کاهش ارزش پول در طی زمان را توجیه می‌کند؟ نمی‌توان حقیقت را در الفاظ پیچید و طور دیگری جلوه داد. نرخ بهره یکی از ارکان مهم بانکداری جهانی است و از مهمترین ابزارهای سیاست پولی به‌شمار می‌رود.

گزارش

آشفته‌گی در بازار بلیت هواپیما

بلیت موجود است، اما با ۵ برابر قیمت

مسئولان صنعت هوایی معتقدند که کاهش عمده بلیت هواپیما از سوی ایرلاین‌ها واقعیت ندارد و ایرلاین‌ها حاضر نیستند تا از عمد هواپیماها را زمین‌گیر کنند تا به خواسته خود برسند.

به گزارش مهر؛ بررسی‌ها نشان می‌دهد که جنجال بر سر قیمت بلیت هواپیما همچنان ادامه دارد و این امر بر نایاب شدن بلیت هواپیما نیز تأثیر بسزایی داشته است. در صورتی که سخت‌گویی سازمان هواپیمایی کشوری بر اینکه کمبود بلیت هواپیما ربطی به افزایش قیمت ندارد